

در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا

مهر ماه ۱۳۹۹

صفحه	عنوان
۲	مقدمه
۳	موقعیت های کارورزی ۱
۴	هدف کارورزی ۱
۴	تعریف عناصر مهم کارورزی ۱
۵	مراحل کارورزی ۱
۸	تقویم آموزشی کارورزی ۱
۱۱	راهنماهای ارزشیابی یادگیری
۱۲	امتیاز درس کارورزی ۱
۱۴	موقعیت های کارورزی ۳
۱۵	هدف کارورزی ۳
۱۵	کلید واژه های مهم کارورزی ۳
۱۷	مراحل کارورزی ۳
۲۰	پیامد های کارورزی ۳
۲۱	تقویم آموزشی کارورزی ۳
۲۴	امتیاز درس کارورزی ۳
۲۴	فرم پیوست

مقدمه:

بازنگری مداوم رویه های آموزشی یکی از ضرورت های اساسی نظام های تربیتی است. رشد فزاینده فناوری ها به ویژه در هزاره سوم، موجب بروز تحولاتی شگرف در فرایند آموزش شده است که ضرورت بازنگری را دو چندان کرده است. در ماه های اخیر، شیوع بیماری کرونا در عرصه های زیر تاثیر گذاشته است.

- تغییر نقش های یادگیرنده و یاد دهنده
- تکامل الگو ها، روش ها و ابزار آموزش
- تغییر و انعطاف در مکان های آموزشی (مدرسه، خانه، جامعه)
- تغییر در شیوه های تربیت حرفه ای و مهارت آموزی دانشجومعلم

با عنایت به اجرای برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا مطابق بخشنامه ارسالی، ضمن تاکید بر رعایت کامل پروتکل های بهداشتی و مقررات و مصوبات آموزش و پرورش، مدیریت امور مدارس وابسته و کارورزی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه با تشکیل کارگروهی اقدام به تدوین راهکارهایی به منظور اجرای بهینه تر کارورزی ۱۰۳ و ویژه نیم سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در این شرایط به شرح زیر نموده است.

راهکارهای اجرای کارورزی ادر نیم سال اول سال تحصیلی در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا

موقعیت های کارورزی ۱ در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا

به طور کلی در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا، دانشجو معلمان فعالیت های کارورزی خویش را مطابق با پروتکل های بهداشتی و مقررات و مصوبات وزارت آموزش و پرورش در موقعیت های زیر انجام دهند.

۱- موقعیت واقعی

در صورت انطباق با پروتکل های بهداشتی و مصوبات و مقررات اداره کل آموزش و پرورش و رعایت کامل آنها توسط دانشجومعلم، دانشجو می تواند با هماهنگی استاد راهنما (از طریق LMS) و مسئولین ذیربط در نزدیک ترین مدرسه به محل سکونت خود برای اجرای فعالیت های کارورزی و تدوین گزارشهای مربوطه حضور پیدا کند.

۲- موقعیت مجازی

در صورتی که امکان حضور در مدرسه و کلاس درس واقعی میسر نباشد و یا امکان حضور محدود وجود داشته باشد، دانشجومعلم با حضور در شبکه شاد و یا سایر فضاهای مجازی مورد تایید آموزش و پرورش، فعالیت های کارورزی خود را طبق نظر استاد راهنما (از طریق LMS) ادامه می دهد.

۳- موقعیت دیداری، شنیداری تلویزیونی

در صورتی که دانشجو به دلیل محدودیت ها، از امکان حضور مستمر در موقعیت واقعی مدرسه و موقعیت مجازی شبکه شاد برخوردار نیست، یکی دیگر از بسترهای جایگزین، مدرسه تلویزیونی ایران است و دانشجو با مشاهده تاملی فیلم های تدریس رشته معلمی خود از شبکه های مذکور و تعامل با استاد راهنما (از طریق LMS) به تحلیل موقعیت و انجام فعالیت های کارورزی خود می پردازد.

نکته بسیار مهم این است که در هر سه موقعیت، تعامل استاد راهنما و دانشجومعلم، از طریق سامانه LMS در تمام طول نیم سال استمرار خواهد داشت.

هدف کارورزی ۱

مهم ترین هدف در کارورزی یک این است که دانشجومعلم، توانایی تحلیل موقعیت آموزشی و تبیین مساله و شرایط یاددهی- یادگیری را کسب نماید. در تحلیل موقعیت آموزشی، بافت و زمینه ای که فرایند یاددهی و یادگیری در آن اتفاق می افتد؛ مورد شناسایی دانشجومعلم قرار می گیرد؛ تا بتواند ابعاد مختلف (عاطفی، آموزشی، اداری و ...) موقعیتی که می خواهد در آن، دست به عمل بزند (در کارورزی به طور تمرینی و در آینده به طور صریح و واقعی) شناخت نسبی به دست آورد و با مشاهده تاملی مساله های آموزشی/ تربیتی را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین و گزارش نماید.

تعریف عناصر مهم کارورزی ۱: مهم ترین عناصر کارورزی (۱) را اجمالاً می توان این گونه تعریف و تبیین نمود:

- **مشاهده تاملی:** مفهوم مشاهده در فرایندهای آموزشی پژوهشی، اعم از دیدن است و شامل دریافت اطلاعات از حواس پنجگانه می شود و تأمل یعنی تفکر مجدد؛ بازاندیشی روی یک موضوع یا موقعیت. تأمل هنگامی صورت می گیرد که شما لحظه ای مکث می کنید تا پس از رخ دادن رویدادی، با برگشت به عقب به آن بیاندیشید. آن رویداد را به ذهن می آورید و در مورد آن بیشتر فکر می کنید. به این ترتیب این رویداد حالت توالی زمانی خود را از دست داده و به مجموعه ای از افکار پرسشگر مانند «چه اتفاقی افتاد؟» «چگونه؟» و «چرا؟» تبدیل می شود.
- مشاهده تاملی مشاهده ای است که در آن، تمامی حواس فرد روی موضوع یا موقعیت متمرکز می شود و او را قادر به دیدن جزئیات و صورت های مختلف یا ابعاد مختلف آن موقعیت می کند مشاهده تاملی یعنی رسیدن به یک نگاه همه جانبه و کل نگر. زمانی که دانشجومعلم در موقعیت یادگیری حضور فیزیکی یا مجازی پیدا می کند، همه حواس گوناگون خود را به کار می گیرد تا با دریافت داده های حسی خام از محیط پیرامون راه را برای دستیابی به یک شناخت دقیق و جامع هموار سازد.
- **روایت پژوهی:** روایت پژوهی یکی از انواع پژوهش های کیفی است و بر مبنای آن دانشجومعلم تلاش می کند تا داستان موقعیت ها، افراد در مدرسه، شرایط خاص و رخداد های آموزشی را به رشته تحریر در آورده و سپس با استفاده از تکنیک های تحلیل و کدگذاری نتیجه گیری نماید.

- **آموزش مجازی:** آموزش مجازی مجموعه ای از نرم افزارهای کاربردی و روش های آموزشی شامل آموزش مبتنی بر رایانه، آموزش مبتنی بر وب، کلاس های درس مجازی و غیره می باشد. در واقع، آموزش الکترونیکی آموزش از راه دور بر مبنای فناوری است. به عبارت دیگر، محتوای دوره آموزشی با استفاده از انتقال صدا، تصویر و متن ارائه می شود که با بهره گیری از ارتباط دوسویه بین افراد فراگیر و استاد یا بین فراگیران، کیفیت ارائه دوره آموزشی به بالاترین سطح خود می رسد.

مراحل کارورزی ۱ (در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا. راهکار/ پیشنهاد)

در کارورزی یک، دانشجو معلم با کسب مهارت در به کارگیری روش ها و فنون مشاهده تاملی و روایت پژوهی، تلاش می کند تا ضمن شناخت موقعیت های آموزشی و تربیتی، بتواند آن ها را توصیف و تحلیل نماید و به تشریح موقعیت پرداخته، با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه، نقطه کانونی را یافته، آن ها را مورد بازنگری قرار دهد و با استدلال قیاسی یا استقرایی و به کمک شواهد و مستندات، مسایل را شناسایی نماید. موقعیت ها شامل موارد زیر می باشد:

الف - موقعیت فیزیکی: دانشجو معلم به بررسی و روایت کردن شرایط فیزیکی محیط آموزشی شامل: کلاس و تجهیزات آموزشی داخل کلاس و بیرون کلاس مانند؛ آزمایشگاه، کتابخانه، تابلوهای آموزشی و سایر موقعیت های فیزیکی مؤثر بر مسایل تربیتی و آموزشی می پردازد.

- در موقعیت ۱: در سطح مدرسه و کلاس درس واقعی انجام می شود. دانشجو معلم تلاش می کند شرایط فیزیکی مدرسه (به خصوص شرایط فیزیکی مرتبط با امرآموزش و تدریس) را روایت کند و آن را با استانداردهای فضای آموزشی^۱ مقایسه نماید.

- در موقعیت ۲: دانشجو معلم می تواند به بررسی امکانات و تجهیزات و ظرفیت های آموزشی شبکه مجازی مورد استفاده پرداخته و برای تکمیل اطلاعات خویش از طریق مصاحبه و گفتگوی مجازی با معلم راهنما به بررسی امکانات و شرایط فیزیکی مدرسه واقعی و همچنین قابلیت های دیگر فضای مجازی و شبکه شاد پردازد و ضمن مقایسه آنها با استانداردهای فضای آموزشی^۲ به روایت آن اقدام نماید.

^۱ این استانداردها را می تواند از منابع آموزشی و محتوای دروس تربیتی که گذرانده استخراج نماید و یا در سایت های معتبر جستجو نماید.
^۲ این استانداردها را می تواند از منابع آموزشی و محتوای دروس تربیتی که گذرانده استخراج نماید و یا در سایت های معتبر جستجو نماید.

- در موقعیت ۳: دانشجومعلم می تواند گزارش فیزیکی خویش را متناسب با فضاهای قابل مشاهده در برنامه آموزشی تلویزیون و یا فیلم های آموزشی که استاد راهنما ارسال می کند، روایت کرده و آن را با استانداردهای فضای آموزشی مقایسه نماید.

ب- ساختار و سازمان مدرسه : دانشجومعلم تلاش می کند تا با قوانین و مقررات، نحوه کارکرد این قوانین در روابط سازمانی، گروه های سازمانی مرتبط مانند: انجمن اولیاء و مربیان و ... آشنا شود و ساختارهای رسمی و غیررسمی مؤثر بر فرآیندهای آموزشی و تربیتی را روایت کند.

- در موقعیت ۱: در سطح مدرسه و کلاس درس واقعی انجام می شود.
- در موقعیت ۲: دانشجومعلم می تواند گزارش ساختار سازمانی را بر مبنای مصاحبه و گفتگوی مجازی با معلم راهنما، مدیر یا معاون اجرایی مدرسه تنظیم نماید.
- در موقعیت ۳: دانشجومعلم می تواند گزارش ساختار کلاس و مدرسه را متناسب با فضاهای قابل مشاهده در فیلم آموزشی و با مراجعه به سایت اداره کل آموزش و پرورش، شرح وظایف کارکنان مدرسه، به ویژه شرح وظایف معلم و سایت های معتبر تعلیم و تربیت تدوین نماید.

ج- تعاملات عاطفی و روانی: دانشجو معلم تعامل کلامی، رفتارهای غیر کلامی (زبان بدن) و ارتباطات عاطفی میان معلم و دانش آموزان، دانش آموزان با یکدیگر، کادر مدرسه، ارتباط با اولیا، و.... تأثیر آن بر مسایل تربیتی و آموزشی را بررسی و روایت می نماید.

- در موقعیت ۱: در سطح مدرسه و کلاس درس واقعی انجام می شود.
- در موقعیت ۲: در کلاس مجازی و شبکه شاد، دانشجومعلم به طور محدودتر می تواند بر اساس گفتگوها و میزان همراهی دانش آموزان، موقعیت عاطفی را بررسی و روایت کند.
- در موقعیت های ۳: دانشجومعلم می تواند موقعیت عاطفی را بر مبنای ارتباطات عاطفی قابل مشاهده در فیلم آموزشی بررسی و روایت کند. اگر در فیلم دانش آموز حضور نداشته باشد دانشجومعلم می تواند بر مبنای مصاحبه با معلم راهنما و مشورت با استاد راهنما نوع تعاملاتی که می تواند در چنین کلاسی حاکم باشد را بررسی و تحلیل نماید.

د- موقعیت تدریس و فرآیند یاددهی و یادگیری: دانشجومعلم، با مشاهده تأملی فرایند یاددهی و یادگیری، به روایت کردن و تحلیل مؤلفه های زیر می پردازد: نحوه تدریس معلم، جلب مشارکت دانش آموزان در فرایند یادگیری، به کار

گیری مهارت های معلمی از قبیل: مهارت پرسشگری و چالش آفرینی، مهارت توضیح و تبیین، مهارت نشاط معلم، سکوت معلم، مهارت بهره گیری از روش های متنوع تدریس، مهارت آسان سازی محتوای آموزشی، مهارت سنجش و ارزشیابی، مهارت تعیین تکالیف اثربخش آموزشی و مدل ها و تکنیک های مدیریت کلاس و ...

- در موقعیت ۱: روایت و تحلیل مؤلفه های بالا در سطح مدرسه و کلاس درس واقعی انجام می شود.
- در موقعیت ۲: دانشجو معلم می تواند مراحل تدریس معلم، چارچوب فرایند یاددهی یادگیری، روش های تدریس معلم، وضعیت ارائه تکلیف و حتی تا حدودی مهارت مدیریت کلاس را در کلاس های مجازی شبکه شاد، روایت کرده و تحلیل نماید.
- در موقعیت ۳: دانشجو معلم می تواند مراحل تدریس معلم، چارچوب فرایند یاددهی یادگیری، روش های تدریس معلم، وضعیت ارائه تکلیف و حتی تا حدودی مهارت مدیریت کلاس را در طی فیلم تربیتی آموزشی و یا تدریس های تلویزیونی روایت کرده و تحلیل نماید.

این یافته ها از موقعیت مدرسه و کلاس درس موجب می شود تا دانشجو معلم به تصویر همه جانبه ای از موقعیت آموزشی، دست یابد و نحوه اتخاذ تصمیمات تأثیرگذار در موقعیت های پیچیده و منحصر به فرد را بررسی نماید. چنین نگاهی، هدایت کننده عمل معلم در کلیه موقعیت ها در طول دوره کارورزی و در آینده خواهد بود. و در نهایت انتظار می رود که روایت های دانشجو معلم از موقعیت های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته و مسئله/ مسئله هایی با استفاده از شواهد و مستندات علمی شناسایی و گزارش شود.

اطلاعات جمع آوری شده از موقعیت مورد مطالعه می تواند؛ پس از هماهنگی با مدیر محترم مدرسه، همراه با عکس/ گزارش، گفتگو با کادر مدرسه/ معلم راهنما/ اولیاء و دانش آموزان تکمیل شود. (البته تا جایی که در هر یک از موقعیت های سه گانه بالا میسر باشد).

به طور کلی در مورد اجرای فعالیتهای مندرج در تقویم اجرایی موارد زیر رعایت شود:

۱. اساتید محترم سمینارهای کارورزی و کلاس های توجیهی را در هفته های مختلف در سامانه **LMS** برگزار نمایند.
۲. اساتید با معلم راهنما ارتباط (تلفنی یا مجازی) برقرار نمایند و ضمن توجیه اهداف و برنامه کارورزی برای معلم راهنما، درمورد بهسازی مهارت دانشجو معلم و تکمیل فرم های ارزیابی با وی گفتگو داشته باشند.
۳. از آنجا که بحث روایت پژوهی و مراحل و تکنیک های آن مانند: مشاهده تاملی و کدگذاری در فرایند تحلیل موقعیت (هدف مهم کارورزی یک) نقش به سزایی دارد، اساتید راهنما با به اشتراک گذاشتن تصاویر مرتبط یا

کلیپ های آموزشی تربیتی شبکه رشد و سایت های معتبر آموزشی فرصت ثبت مشاهدات، توصیف و استنباط، کدگذاری و ... را برای دانشجومعلمان فراهم کنند و بازخوردهای جمعی و فردی مورد نیاز را برای بهبود و تقویت توانایی تحلیل موقعیت دانشجومعلمان فراهم نمایند.

۴. استاد راهنما با بررسی چند نمونه از گزارش های کارورزی قبلی و به اشتراک گذاشتن قطعات و بخش هایی از آن، زمینه کسب تجارب متنوع غیر حضوری و افزایش قدرت ارزیابی را پدید آورد.

تقویم آموزشی کارورزی ۱ در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا

هفته اول: معرفی برنامه کارورزی

برگزاری کلاس در فضای سامانه **LMS** با حضور استاد راهنما و دانشجومعلمان به منظور: ارائه یک تصویر کلی از برنامه کارورزی در طی چهار ترم و انتظارات از دانشجو معلم، معرفی برنامه کارورزی ۱ با تأکید بر مشاهده تأملی و روایت‌نگاری (ماهیت روایت‌ها و چگونگی نگارش آن). اطلاع از وضعیت چگونگی معرفی دانشجو معلم به مدرسه

هفته دوم: کارگاه مشاهده تأملی و تبیین مسئله

تشکیل کارگاه آموزشی برای مرور و یا باز آموزی مهارت مشاهده تأملی و مساله یابی در فضای سامانه **LMS** با حضور استاد راهنما و دانشجومعلمان و مشاهده فیلم تدریس موقعیت کلاس درس، مدرسه و نوشتن مراحل مشاهده تأملی در کاربرگ پیوست. پیگیری وضعیت تعیین مدرسه دانشجومعلمان و معرفی معلم راهنما و ارائه رهنمودهای اجرایی توسط استاد راهنما.

هفته سوم: مشاهده تأملی (توصیف موقعیت)

با توجه به آموزش‌های ارائه شده در جلسات قبل، دانشجو معلم با قرارگرفتن در یکی از موقعیت های سه گانه مشاهدات خود از موقعیت را روایت خواهد نمود. انتظار این است که دانشجو معلم در این جلسه به توصیف و تشریح موقعیت آموزشی- تربیتی مورد علاقه خود به مطالعه بپردازد. دانشجو معلم می تواند یکی از موقعیت های (کلاس درس، فضای عمومی، روابط عاطفی، فرآیندهای آموزشی و...) به دلخواه توصیف نماید.

هفته چهارم: ادامه مشاهده تأملی (توصیف موقعیت)

در این جلسه دانشجومعلم با توجه به بازخوردهای ارائه شده از سوی هم‌کلاسی‌ها یا استاد به مطالعه مجدد موقعیت های سه گانه پرداخته و با جمع‌آوری شواهد بیش‌تر استنباط خود از موقعیت را قابل دفاع/ بازنگری می‌نماید.

هفته پنجم: مشاهده تأملی و مسئله‌شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه

مشاهده تأملی و مسئله‌شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه / مشاهده و بازدید از مدرسه با توجه به موقعیت های سه گانه (توضیح در بند الف صفحه ۵) و تشکیل جلسه توجیهی هفتگی و تعاملات دانشجومعلم و استاد راهنما در فضای سامانه LMS

هفته ششم: مشاهده تأملی و مسئله‌شناسی ساختار و سازمان مدرسه

مشاهده تأملی و مسئله‌شناسی ساختار و سازمان مدرسه / مشاهده و بازدید از مدرسه با توجه به موقعیت های سه گانه ساختار (توضیح در بند ب صفحه ۶) و تشکیل جلسه توجیهی هفتگی و تعاملات دانشجومعلم و استاد راهنما در فضای مجازی LMS

هفته هفتم: مشاهده تأملی و مسئله‌شناسی موقعیت عاطفی / روانی

مشاهده تأملی و مسئله‌شناسی موقعیت عاطفی / روانی با توجه به موقعیت ها سه گانه عاطفی (توضیح در صفحه ۶ بند ج)، تشکیل جلسه توجیهی هفتگی و تعاملات دانشجومعلم و استاد راهنما در فضای سامانه LMS

هفته هشتم: وینار آموزشی مهارت های معلمی

تشکیل وینار آموزشی در در فضای سامانه LMS در زمینه شناسایی مهارت های معلمی در کلاس واقعی و مؤلفه های آموزش

هفته نهم: مشاهده تأملی کلاس درس^۳ و تحلیل فرآیند آموزش

مشاهده تأملی کلاس درس^۴ و تحلیل فرآیند آموزش / تشکیل جلسه توجیهی هفتگی در فضای سامانه LMS و تعاملات دانشجومعلم و استاد راهنما

^۳ - نحوه سازمان دادن زمان مطالعه فرآیندهای آموزش در طی این جلسات می تواند بر حسب علاقه دانشجو، شرایط مدرسه / نظر معلم راهنما، و نوع اطلاعات مورد نیاز (متمرکز در یک کلاس، متمرکز در پایه های مختلف، متمرکز در موضوعات درسی مختلف در یک پایه) برای تبیین مسئله با نظر استاد راهنما تنظیم گردد.

^۴ - نحوه سازمان دادن زمان مطالعه فرآیندهای آموزش در طی این جلسات می تواند بر حسب علاقه دانشجو، شرایط مدرسه / نظر معلم راهنما، و نوع اطلاعات مورد نیاز (متمرکز در یک کلاس، متمرکز در پایه های مختلف، متمرکز در موضوعات درسی مختلف در یک پایه) برای تبیین مسئله با نظر استاد راهنما تنظیم گردد.

هفته دهم: ادامه مشاهده تأملی کلاس درس^۵ و تحلیل فرآیند آموزش

مشاهده تأملی کلاس درس^۶ و تحلیل فرآیند آموزش / تشکیل جلسه توجیهی هفتگی در فضای سامانه LMS و تعاملات دانشجومعلم و استاد راهنما.

هفته یازدهم: ادامه مشاهده تأملی کلاس درس^۷ و تحلیل فرآیند آموزش

مشاهده تأملی کلاس درس^۸ و مسئله شناسی فرآیند آموزش با توجه به موقعیت ها سه گانه آموزشی (توضیح صفحه ۶ بند د) / تشکیل جلسه توجیهی هفتگی در فضای سامانه LMS جهت تعاملات دانشجومعلم و استاد راهنما

هفته دوازدهم: کارگاه کدگذاری

برگزاری کارگاه در فضای سامانه LMS با موضوع کدگذاری و جایگاه آن در تحلیل موقعیت و مساله شناسی

هفته سیزدهم: ادامه کارگاه کدگذاری

کارگاه مشاهده تأملی کلاس درس^۹ و کدگذاری و مسئله شناسی فرآیند آموزش / تعاملات دانشجومعلم و استاد راهنما در فضای سامانه LMS

هفته چهاردهم: ارایه کد گذاری و بازخورد به کد گذاری

ارایه کدگذاری و بازخورد به کدگذاری دانشجو معلم .

^۵ - نحوه سازمان دادن زمان مطالعه فرآیندهای آموزش در طی این جلسات می تواند بر حسب علاقه دانشجو، شرایط مدرسه / نظر معلم راهنما، و نوع اطلاعات مورد نیاز (متمرکز در یک کلاس، متمرکز در پایه های مختلف، متمرکز در موضوعات درسی مختلف در یک پایه) برای تبیین مسئله با نظر استاد راهنما تنظیم گردد.

^۶ - نحوه سازمان دادن زمان مطالعه فرآیندهای آموزش در طی این جلسات می تواند بر حسب علاقه دانشجو، شرایط مدرسه / نظر معلم راهنما، و نوع اطلاعات مورد نیاز (متمرکز در یک کلاس، متمرکز در پایه های مختلف، متمرکز در موضوعات درسی مختلف در یک پایه) برای تبیین مسئله با نظر استاد راهنما تنظیم گردد.

^۷ - نحوه سازمان دادن زمان مطالعه فرآیندهای آموزش در طی این جلسات می تواند بر حسب علاقه دانشجو، شرایط مدرسه / نظر معلم راهنما، و نوع اطلاعات مورد نیاز (متمرکز در یک کلاس، متمرکز در پایه های مختلف، متمرکز در موضوعات درسی مختلف در یک پایه) برای تبیین مسئله با نظر استاد راهنما تنظیم گردد.

^۸ - نحوه سازمان دادن زمان مطالعه فرآیندهای آموزش در طی این جلسات می تواند بر حسب علاقه دانشجو، شرایط مدرسه / نظر معلم راهنما، و نوع اطلاعات مورد نیاز (متمرکز در یک کلاس، متمرکز در پایه های مختلف، متمرکز در موضوعات درسی مختلف در یک پایه) برای تبیین مسئله با نظر استاد راهنما تنظیم گردد.

^۹ - نحوه سازمان دادن زمان مطالعه فرآیندهای آموزش در طی این جلسات می تواند بر حسب علاقه دانشجو، شرایط مدرسه / نظر معلم راهنما، و نوع اطلاعات مورد نیاز (متمرکز در یک کلاس، متمرکز در پایه های مختلف، متمرکز در موضوعات درسی مختلف در یک پایه) برای تبیین مسئله با نظر استاد راهنما تنظیم گردد.

جلسه پانزدهم و شانزدهم: وبینار ارایه

وبینار ارایه در فضای سامانه **LMS** (بررسی گزارش‌ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مرکز/ پردیس به همراه تنظیم پوشه کار توسعه حرفه‌ای براساس انتخاب نمونه‌ای از عملکردها در فرآیند یادگیری و تحلیل و تفسیر آن به منظور ارائه تصویری روشن از یادگیری‌های حرفه‌ای دانشجو معلم).

در این وبینار دانشجو معلمان یافته‌های خود از مطالعه یکی از موقعیت‌های سه گانه در کلاس درس را در قالب مسئله‌های تبیین شده به همراه راه‌حل‌های مبتنی بر یافته‌های علمی ارائه نموده و یافته‌ها در کلاس به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد.

* راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی (۱) در قالب سمینارپایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجو معلمان باید یافته‌های خود از مطالعه موقعیت‌های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته‌های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می‌شود.

موقعیت ۱ و ۲ و ۳: در هر سه موقعیت با برگزاری وبینار و تعامل دانشجو معلم و استاد راهنما از طریق **LMS**، آنلاین / آفلاین اجرا می‌گردد و اطلاعات به صورت فایل‌های متنی / فیلم / صوتی در سامانه بارگذاری می‌شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول نیم سال تحصیلی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

موقعیت ۱ و ۲ و ۳: در هر سه موقعیت دانشجو معلم و استاد راهنما از طریق **LMS**، در طول نیم سال تحصیلی با یکدیگر در تعامل خواهند بود و مرحله به مرحله گزارشات روایی و بازخورد و اصلاحیه‌ها تبادل می‌شود.

ارزیابی پوشه کار: کلیه گزارش‌ها به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو معلم ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه کار در اختیار دانشجو معلم و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد. تشکیل پوشه الکترونیکی در سامانه **LMS** برای تسهیل دسترسی به سوابق و مستندات و ارزیابی عملکرد دانشجو معلم در پایان دوره توصیه می‌شود.

موقعیت ۱ و ۲ و ۳: در هر سه موقعیت استاد راهنما از دانشجو معلم بخواهد تا فرم ها و گزارشات خویش را در قالب پوشه الکترونیکی سازمان دهی کند و در نهایت گزارش نهایی خود را به همراه پوشه الکترونیکی برای استاد راهنما در سامانه LMS ارسال کند.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو معلم در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

موقعیت ۱ و ۲ و ۳: در هر سه موقعیت استاد راهنما ضمن تشکر و توجیه همکاران محترم مدرسه نسبت به اهداف و انتظارات کارورزی؛ از آنها می خواهد تا نظرات خود را در مورد فعالیت دانشجو معلم در قالب فرم های حضور و غیاب، فرم مخصوص مدیر و معلم راهنما ارائه نمایند و در طول ترم نیز استاد راهنما می تواند در مورد بهبود کار دانشجو معلم با آنها به صورت تلفنی یا مجازی گفتگو داشته باشد.

• **امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:**

الف- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه، سامانه: ۲۰ امتیاز

ب- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز

ج- تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

موقعیت ۱ و ۲ و ۳: در هر سه موقعیت شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا، جلسات توجیهی هفتگی و سمینارها و کارگاه ها به صورت وبینار و جلسات مجازی برگزار می گردد. گزارشات مرحله ای و ارسال بازخوردها نیز از طریق ارتباطات مجازی و سامانه LMS دانشگاه، انجام شود. ارائه گزارش پایانی هم به صورت وبینار برگزار و در سامانه LMS قرار می گیرد.

حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۱، کسب حداقل ۷۰ درصد امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

**راهکارهای اجرای کارورزی (۳) در نیم سال اول سال تحصیلی در شرایط شیوع
بیماری ویروس کرونا**

موقعیت های کارورزی ۳ در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا

به طور کلی در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا دانشجومعلمین فعالیت های کارورزی خویش را مطابق با پروتکل های بهداشتی و مقررات و مصوبات وزارت آموزش و پرورش در موقعیت های زیر انجام دهند.

۱- موقعیت واقعی

در صورت انطباق با پروتکل های بهداشتی و مصوبات و مقررات اداره کل آموزش و پرورش و رعایت کامل آنها توسط دانشجومعلم، دانشجو با هماهنگی استاد راهنما (از طریق LMS) و مسئولین ذیربط در نزدیکترین مدرسه به محل سکونت خود برای اجرای فعالیت های کارورزی و تدوین گزارشهای مربوطه حضور پیدا کند.

۲- موقعیت مجازی

در صورتی که امکان حضور در مدرسه و کلاس درس میسر نباشد و یا امکان حضور محدود وجود داشته باشد، دانشجومعلم با حضور در شبکه شاد و یا سایر فضاهای مجازی مورد تایید آموزش و پرورش، فعالیت های کارورزی خود را طبق نظر استاد راهنما (از طریق LMS) ادامه می دهد.

۳- موقعیت دیداری، شنیداری تلویزیونی

در صورتی که دانشجو به دلیل محدودیت ها، از امکان حضور مستمر در موقعیت واقعی مدرسه و موقعیت مجازی شبکه شاد برخوردار نیست، یکی دیگر از بسترهای جایگزین، مدرسه تلویزیونی ایران است و دانشجو با مشاهده تاملی فیلم های تدریس رشته معلمی خود از شبکه های مذکور و تعامل با استاد راهنما (از طریق LMS) به تحلیل موقعیت و انجام فعالیت های کارورزی خود می پردازد.

نکته بسیار مهم این است که در هر سه موقعیت، تعامل استاد راهنما و دانشجومعلم، از طریق سامانه LMS در تمام طول نیم سال استمرار خواهد داشت.

هدف کارورزی ۳

هدف کارورزی ۳ این است که دانشجومعلم، خویشتن حرفه ای خود را بشناسد و با برنامه ریزی، اجرا (طرح یاددهی - یادگیری متناسب با توان حرفه ای خویش) و ارزشیابی من حرفه ای خود، در چند نوبت کنش حرفه ای (تدریس) خویش را بهبود ببخشد. در واقع در این کارورزی دانشجومعلم، تدریس کردن به صورت مستقل و بر مبنای رویکرد ساخت گرایي را در فضای واقعی و مجازی تجربه می کند. از این رو تلاش می شود تا دانشجومعلم با تکیه بر تجرب زیسته و دانش موضوعی و تربیتی خویش و از طریق مشاهده تأملی و روایتگری موقعیت آموزشی؛ بتواند با روش کنش پژوهی، فرایند تدریس را (به عنوان یک عمل تأملی حرفه ای در موقعیت های واقعی، مجازی و دیداری - شنیداری)، طراحی، اجرا و ارزشیابی کند؛ آنگاه با هدایت و راهنمایی استاد کارورزی و معلم راهنما و تکرار چرخه کنش پژوهی، به خود ارزیابی حرفه ای و بهسازی آن اقدام نماید.

تعریف کلید واژه های مهم در کارورزی ۳

علاوه بر کلیه اصطلاحات مندرج در دستورالعمل کارورزی یک مانند: مشاهده تأملی، روایت پژوهی و آموزش مجازی کلیدواژه های زیر نیز به اختصار تعریف می شوند:

- **کنش پژوهی:** کنش پژوهی، همان اقدام پژوهی است و بستر آن، خویشتن حرفه ای خود معلم یا دانشجومعلم است. تلاشی است که معلم یا دانشجومعلم برای بهسازی درک و فهم، گرایش و عملکرد حرفه ای خویش در موقعیت یاد دهی - یادگیری انجام می دهد تا در آن محیط آموزشی واقعی یا مجازی به گونه ای حرفه ای تر، دست به عمل بزند. به عبارت دیگر، محور فعالیت کنش پژوهی، هویت حرفه ای کارورز است و تلاش برای بهسازی اندیشه و گرایشات و عملکرد حرفه ای او. در واقع کنش پژوهی همان تأمل قبل از عمل، حین عمل و پس از هر عمل (کنش) دانشجومعلم در موقعیت یاددهی - یادگیری است» و پایش آگاهانه تغییراتی است که در جریان تصمیماتی که در صحنه عمل برای استفاده از فرصت ها و انعطاف برای عبور از موانع و محدودیت ها توسط دانشجو معلم کارورز گرفته می شود. همچنین می توان گفت: کنش پژوهی واکاوی تجارب شخصی برای بیرون کشیدن «هویت حرفه ای من» و طراحی و اجرا و ارزشیابی برای رشد و بهسازی این هویت حرفه ای است. در برنامه کارورزی ۳، دانشجو معلم کارورز، به جای این که به مطالعه و بهبود

محیط کار خود بپردازد، به «مطالعه عمل و بهبود خود» خواهد پرداخت. بنابراین، اصطلاح «کنش پژوهی فردی» معرف و ناظر به نوعی از کنش پژوهی برای پایش «توسعه حرفه‌ای خود کارورز» است.

• ساخت گرایی

در نظریه‌های یادگیری، رویکردی که در حال حاضر بیش‌تر مورد توجه قرار گرفته رویکرد ساخت‌گرایی^{۱۰} است. در این رویکرد برای تحقق یادگیری ساخت دانش، ساخت شناختی دانش‌آموز، موقعیت یادگیری و فعالیت یادگیرنده ملاک قرار می‌گیرد. بنا بر این دیدگاه، انسان‌ها درک و فهم و دانش تازه خود را از راه تعامل بین آنچه از پیش می‌دانند و باور دارند با اندیشه‌ها، رویدادها و فعالیت‌هایی که با آن‌ها روبه‌رو می‌شوند؛ می‌سازند. (سیف، ۱۳۸۹، ص: ۳۳۸ - ۳۳۵)^{۱۱}.

واژه ساخت‌گرایی، به معنای ساختن و بنا کردن است. در مبحث آموزش، ساخت‌گرایی بدین معناست که دانش انسان را خودش می‌سازد. اصولاً کسب دانش جنبه فردی دارد و هر شخصی جداگانه آن را به‌دست می‌آورد و دانش مخصوص به خود را در ذهنش می‌سازد. به همین جهت، جوهر دانش را نمی‌توان از کسی به دیگری انتقال داد، بلکه باید از طریق جستجو و اکتشاف بدان رسید. ساختارگرایان معتقدند انسان نمی‌تواند مفهوم جدید و ناشناخته‌ای بیاموزد، مگر آنکه بتواند آن را با دانش پیشین خود که در ذهن دارد و از تجربیات واقعی او به‌دست آمده پیوند دهد.

آمادگی برای تدریس ساخت‌گرا نه تنها مستلزم بسط فرایندها و بافت‌های یادگیری است، بلکه معلمان باید در مورد حقیقت یادگیری به یک سری شناخت‌های اساسی دست یابند (آقازاده، ۱۳۹۰، ص: ۱۸)^{۱۲}. اساساً یکی از مفاهیم وابسته به ساخت‌گرایی (سازندگی یادگیری)، یادگیری موقعیتی است. پیروان این دیدگاه معتقدند که شناخت، موقعیتی است، یعنی دانش به موقعیت‌ها، مقاصد و تکالیفی که در آنها به کار می‌رود وابسته است و برای رسیدن به شناخت موقعیتی پیشنهاد می‌کنند که باید دانش‌آموزان را تشویق کنیم تا از راه درگیر شدن با تکالیف اصیل یا واقعی، به یادگیری بپردازند.

به این ترتیب، موقعیتی فراهم می‌شود تا دانش‌آموز فعالانه در قالب گروه‌های کوچک با همراهی معلم به تجربه کردن و شکل دادن فرایند یادگیری اقدام کند. سازنده‌گرایان معتقد به شناخت یادگیری موقعیتی هستند و می‌گویند دانش

^{۱۰} Constructivism

^{۱۱} سیف، علی اکبر (۱۳۹۸) روان‌شناسی پرورشی نوین؛ روانشناسی یادگیری و آموزش، تهران؛ دوران

^{۱۲} آقازاده، محرم (۱۳۹۰) راهنمای روش‌های نوین تدریس، تهران، آبیژ، چاپ ششم

یادگیری را نمی‌توان از بافت یا موقعیتی که در آن یاد گرفته می‌شود جدا کرد. در ساخت گرای بی‌شتر بر فرایندهای تفکر به ویژه تفکر تأملی و انتقادی تأکید می‌شود. (سیف، ۱۳۸۹، ص ۳۳۷-۳۳۵)

بنابراین در تدریس، به جای ارائه تعدادی مفاهیم و تعریف‌های نظری و از پیش آماده شده و حل مسائل تکراری، باید راه ساختن مفاهیم در ذهن فراگیرنده را به او آموزش داد. همچنین فراگیرنده باید بیاموزد چگونه میان آن مفاهیم و دنیای واقعی ارتباط برقرار کند. بر این اساس، نقش معلم در فرآیند آموزش به کلی تغییر می‌کند. وظیفه معلم ساخت گرا، به جای طراحی و تهیه مواد خام درسی، تهیه و طراحی روش آموزش آن مواد است. معلم هرگز نباید با تلقین معلومات و دانش خود ذهن دانش‌آموزان را به یک جهت مشخص بکشد، بلکه او (معلم) تنها مقدمات و وسایل یادگیری و همچنین منابع اولیه لازم را فراهم می‌کند تا دانش‌آموز مسیر فکری خود را تشخیص دهد و دنبال کند. در واقع معلم در سیستم ساختارگرایی نقش یک هدایت‌گر فعال و تسهیل‌کننده فرآیند یادگیری را بر عهده دارد^{۱۳} (عابدینی و دیگران، ۱۳۹۴، ص ۷۸-۷۳)^{۱۴}.

مراحل کارورزی ۳ (در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا. راهکار/ پیشنهاد).

در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا نیز با تغییرات محدود و اتخاذ تدابیری دانشجو معلم می‌تواند با هدایت استاد راهنما و همراهی معلم راهنما در طی یک فرآیند کنش پژوهی فردی، مراحل زیر را دنبال کند:

الف- تأمل قبل از عمل:

۱- خویشتن شناسی حرفه ای: تلاش می‌کند ابتدا با تأمل بر خویشتن (ظرفیت ها و توانمندی ها، نقاط ضعف و قوت، مهارت ها و ...) هویت حرفه ای خود را شناسایی و در قالب « بیانیه من » ترسیم کند؛ (تدوین بیانیه من). در این مرحله استادان راهنما می‌توانند نقش^{۱۵} مهمی را ایفا کنند و برای هر سه موقعیت، با برگزاری یک کارگاه آموزشی بر خط و یا وبینار و به اشتراک گذاشتن فرم کنش پژوهی و تدوین بیانیه من، ضمن تعامل شفاهی و کتبی در فضای

۱۳ رک: پروین کدیور (۱۳۹۶)، روان‌شناسی یادگیری، تهران: سمت، ص ۱۱.

۱۴ عابدینی میمنت و دیگران (۱۳۹۴)، رویکردهای تدریس مبتنی بر سازنده گرایی: شیوه مناسب آموزش در علوم پزشکی. نشریه پژوهش در آموزش پزشکی، دوره ۷، شماره یک

۱۵ نقش تسهیلگری استاد راهنما:

در هر سه موقعیت، استاد راهنمای تربیتی در صورت امکان با استاد تخصصی رشته در مورد ایده پردازی برای حل مسایل، روشهای تدریس قابل استفاده در الگوی گام، رسانه های تاثیر گذار در هر موقعیت مشورت نماید و نمونه هایی از گزارشها و ایده پردازی های گزارشهای پیشین را برای دانشجومعلمان تجزیه و تحلیل نماید.

LMS و به ویژه ارزیابی بیانیه های دانشجومعلم و ارائه بازخورد به بیانیه های آنان، به هدف مورد نظر این مرحله دست یابند.

۲- **موقعیت شناسی:** با تامل در موقعیت آموزشی (توانمندی دانش آموزان، امکانات یادگیری و ...) زمینه و بافتی را که دانشجومعلم می خواهد در آن موقعیت، دست به عمل حرفه ای تدریس بزند، از ابعاد مختلف فیزیکی، عاطفی و فرایند یادگیری، شناسایی، روایت و تحلیل کند، (گزارش تحلیل موقعیت).

در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا این مرحله تابع موقعیت های سه گانه است و با توجه به موقعیت دانشجومعلم؛ گزارش تحلیل موقعیت نیز مربوط به همان عرصه خواهد بود. به این معنا که افرادی که در موقعیت واقعی کارورزی می کنند، موقعیت واقعی را تحلیل می نمایند و دانشجومعلمانی که در فضای مجازی به کارورزی اشتغال دارند موقعیت کلاس مجازی در شبکه های مورد تایید آموزش و پرورش را تحلیل می کنند البته پیشنهاد می شود از فعالیت های تکمیلی مانند مصاحبه مجازی با معلم راهنما و برخی از دانش آموزان هم کمک بگیرند و دانشجومعلمانی که بر مبنای فیلم های تدریس در مدرسه تلویزیونی ایران کارورزی خود را انجام می دهند، موقعیت آموزشی همان فیلم ها را تحلیل کنند^{۱۶}.

۳- **مساله شناسی و ایده پردازی:** با تامل در موقعیت آموزشی (ویژگی های یادگیرندگان و امکانات کلاسی که باید در آن تدریس کند) و مقایسه وضعیت موجود با وضعیت مطلوب آموزشی (با در نظر گرفتن نیازهای اختصاصی هر رشته، دانش تربیتی و تجارب زیسته)، خلاء ها و مسائل را شناسایی کرده و برای غلبه بر مسائل مشکلات و تحقق یک آموزش اثر بخش، ایده هایی ارائه دهد.

مساله شناسی این مرحله مبتنی بر مرحله قبل است و متناسب با عرصه انتخابی، محدوده شناسایی مسائل متفاوت خواهد بود به عنوان مثال، در شبکه شاد و یا فضای مجازی برخی از مؤلفه های موقعیت واقعی اساسا وجود ندارند و یا قابل دسترسی نیستند. البته از سوی دیگر چالش ها^{۱۷} و خلا های خاصی نیز بروز می کند که دانشجومعلم می تواند برای رفع آنها ایده پردازی های مناسبی داشته باشد.

^{۱۶}البته استاد راهنما می تواند با به اشتراک گذاشتن و فیلم های آموزشی مورد تایید دانشگاه و یا نمونه هایی از گزارش موقعیت شناسی دانشجو معلم پیشین خلا عدم دسترسی به موقعیت واقعی را تا حدودی جبران نماید.

^{۱۷} از جمله مسایل قابل تامل در فضای مجازی ارزشیابی از یادگیری است که با توجه به ویژگیهای هر رشته از ارزشیابی های واگرا استفاده می کنیم.

۴- **طراحی یادگیری:** با توجه به اطلاعات خود شناسی و موقعیت شناسی و ایده پردازی، نسبت به طراحی یادگیری بر مبنای الگوی ساخت گرایی اقدام می کند. برای انجام این طراحی، پیشنهاد می گردد ابتدا به تحلیل محتوای برنامه درسی/ کتاب درسی، استخراج مفاهیم و مهارت‌های اساسی، تعیین پیامدها و ... بپردازد، سپس مراحل یاد دهی - یادگیری را در قالب طرح ۵ گام یا فرم ج تنظیم نماید. لازم به ذکر است که دانشجوی معلمان در همه رشته ها، حداقل ۴ طراحی و اجرا داشته باشند و دو تدریس در موقعیت نمایشی نیز انجام شود^{۱۸}.

یکی از مهم ترین مراحل کارورزی ۳ همین مرحله طراحی است که خوشبختانه وابسته به موقعیت واقعی نیست و استاد راهنما می تواند با برگزاری یک یا چند وبینار یا کارگاه آموزشی و به اشتراک گذاشتن فرم طراحی ۵ گام، دانشجوی معلمان را برای تدوین طرح یادگیری راهنمایی کنند. ضمناً استاد راهنما می تواند با سامان دهی دانشجوی معلمان در قالب گروه های کوچک مجازی (سه نفره) امکان تعامل بیشتر و تبادل نظر و ارزیابی متقابل طرح های دانشجوی معلمان را فراهم کنند. همچنین استادان راهنما در این مرحله می توانند به منظور کمک به دانشجوی معلمان در تدوین طرح درس های ۵ گام از لحاظ تخصصی و تربیتی، فعالیت های مجازی متنوعی را تدارک ببینند مانند: امکان گفتگوی مجازی با معلمان نمونه، فرصت ارزیابی طرح درس های دانشجویان سنوات قبل و

۵- **نظرخواهی و مشاوره گرفتن:** دانشجوی معلم با عرضه طراحی خود به استاد راهنما و معلم راهنما و دریافت بازخورد و نظرات اصلاحی و تکمیلی آنان، تامل دیگری بر طراحی خود داشته و آن را بهبود می بخشد. این مرحله قبلاً هم بیشتر به صورت غیر حضوری و مجازی انجام می گرفته است و در این شرایط نیز برای هر سه موقعیت به همان شکل ارتباط مجازی قابل انجام است.

ب- تأمل حین عمل

۶- **اجرای طرح یادگیری و تأمل حین عمل:** دانشجوی معلم بر مبنای تامل های پیش از عمل و طراحی انجام شده، تدریس مستقل خود را در موقعیت آموزشی اجرا می کند و سعی می کند در حین اجرا نیز توجه و تأمل داشته باشد. شاید پر چالش ترین مرحله کارورزی ۳ در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا همین مرحله باشد که به شدت متاثر از نوع موقعیت انتخابی است، چون تمهیدات تدریس در یک مدرسه واقعی، با نیازها و فعالیت های ضروری برای تدریس

^{۱۸} دانشجوی معلمان رشته ابتدایی ۴-۶ اجرا در تدریس داشته باشند.

در فضای مجازی و یا حتی اجرا در موقعیت مصنوعی در منزل بسیار متفاوت است. اما برای سه موقعیت از اجرای تدریس فیلم تهیه شود تا امکان ارزیابی و بازبینی آن توسط استاد راهنما، معلم راهنما و گروه هم کلاسی ها وجود داشته باشد.

ج- تأمل بعد از عمل

۷- **ارزیابی نتایج اجرا و تأمل بعد از عمل:** دانشجو معلم پس از دریافت بازخوردهای دانش آموزان، معلم راهنما و نظرات استاد راهنما و بازبینی فیلم تدریس، شایسته است به ارزشیابی اجرای تدریس و نتایج یادگیری آن بپردازد. از این مرحله به بعد اساساً ارتباطی به موقعیت ندارد و دانشجو معلم می تواند به صورت غیرحضوری و از طریق ارتباطات مجازی، فیلم تدریس خود را برای معلم راهنما، استاد راهنما، همکلاسی ها ارسال و بازخورد ها را دریافت نماید. یکی از اقدامات آموزنده در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا این است که دانشجو معلم در گروه های کوچک، فیلم تدریس یکدیگر را نقد کنند و گزارش نقد خود را برای استاد راهنما ارسال نمایند. همچنین اساتید راهنما در جلسات توجیهی در سامانه **LMS**، به بحث در مورد فیلم های تدریس با دانشجو معلم بپردازند.

۸- **ثبت و واکاوی تجارب:** در این مرحله دانشجو معلم به بازبینی و ارزیابی کل فرایند طراحی، اجرا و ارزشیابی کار خود پرداخته و هویت حرفه ای خویش را شناسایی می کند. این مرحله کاملاً فردی است و دانشجو معلم می تواند با تاملی همه جانبه، کنش های حرفه ای خود را از ابتدای تدوین بیانیه تا اجرا، ارزیابی و روایت کند، کدگذاری نماید، مورد واکاوی قرار دهد و نتایج آن را به عنوان تجارب حرفه ای ثبت کرده و برای استاد و معلم راهنما ارسال نماید، ضمناً می تواند گزارش خود را با گروه هم کلاسی ها به اشتراک بگذارد. استاد راهنما و معلم راهنما نیز با بازخورد دادن به تجارب ثبت شده، دانشجو معلم را در تحلیل نهایی و ورود به چرخه بعدی کنش پژوهی و طراحی و اجرای یک تدریس مستقل دیگر یاری دهند.

۹- تدوین بیانیه من جدید و آمادگی برای ورود به چرخه کنش پژوهی

دانشجو معلم اگر بتواند در جریان کارورزی (۳) چندین بار مراحل کنش پژوهی را طی کند در یک حرکت چرخشی حلزونی با حرکتی رو به بالا هر بار طراحی، اجرا و ارزیابی بهبود یافته و من حرفه ای او کامل تر می گردد. این مرحله نیز مانند مرحله قبل نیازمند حضور در فضای واقعی نیست. جمع بندی گزارش های فردی و بازخوردهای نهایی استاد راهنما و معلم راهنما باید دانشجو معلم را برای طراحی و اجرای تدریس مستقل دیگری مهیا نماید.

پیامد کارورزی ۳

دانشگاه گیلان

در کارورزی ۳ انتظار می‌رود دانشجومعلم طبق مراحل نه‌گانه کنش‌پژوهی را تجربه کند. در طی یک نیم سال تلاش کند تا ضمن (یک) تعیین ظرفیت‌ها و توانمندی‌های خویش، با (دو) تحلیل موقعیت آموزشی و (سه) ایده پردازی و ارائه چشم اندازهای خلاقانه و (چهار) طراحی آموزشی کرده و با (پنج) استفاده از نظرات و بازخوردهای استادراهنما و معلم‌راهنما و تأمل پیش از عمل داشته، سپس چندین تدریس مستقل را بر مبنای رویکرد ساخت‌گرایی (۶) اجرا کند و با (۷-۹) تأکید بر تحلیل نتایج تأمل حین عمل و پس از عمل و رصد کردن رویه حرفه‌ای‌اش به شناختی کامل از هویت حرفه‌ای خویش دست یابد و برای بهبود آن اقدام کند. در واقع می‌توان گفت: دانشجومعلم، در جریان کنش‌پژوهی حرفه‌ای در کارورزی ۳، به سؤالات زیر ابتدا می‌اندیشد و تأمل می‌کند، بعد پاسخ علمی — تجربی مستند می‌یابد و بعد مجدداً می‌اندیشد و تأمل می‌کند؛ سپس عمل می‌کند و باز تأمل می‌کند تا هم خویشتن حرفه‌ای خود را بهتر بشناسد و هم بتواند با تأمل پیش از عمل، حین عمل و پس از عمل یک عمل حرفه‌ای و شایسته‌تری داشته باشد:

- (۱) من چه کسی هستم؟ چه ظرفیت‌ها و چه توانمندی‌هایی در معلمی دارم؟ (بیانیه من)
- (۲) در چه موقعیتی (فیزیکی، عاطفی و سازمانی) قرار است معلمی کنم؟ مخاطبان من در این موقعیت دارای چه ویژگی‌ها، ظرفیت‌ها و توانمندی‌هایی هستند؟ در این موقعیت چه چیزی را باید تدریس کنم؟ (تحلیل موقعیت)
- (۳) من چه ایده‌هایی برای بهبود خودم و بهسازی موقعیتم و اجرای تدریسم دارم؟ (ایده‌پردازی)
- (۴) من چه طرح و برنامه‌ای برای اجرای تدریس و تحقق ایده‌هایم برای خودم و موقعیتم دارم؟ (طراحی)
- (۵) بازخورد متخصصان و صاحبان تجربه (استادراهنما، معلم‌راهنما، سایر اساتید و دانشجومعلمان) نسبت به طرح من چگونه است؟ (بازبینی و مشاوره)
- (۶) اجرای تدریس من، در صورتی که منطبق بر طرح و البته همراه با تأمل حین عمل باشد، چگونه خواهد بود؟ (اجرا)
- (۷) چه بازخوردهایی برای اجرای تدریس من از سوی دانش‌آموزان، معلم‌راهنما، دانشجومعلمان، ناظر تدریس و استادراهنما ارائه شده است؟ (ارزیابی)
- (۸) در مجموع چه ارزیابی از کنش‌پژوهی حرفه‌ای خودم دارم؟ چه تجربی را می‌توانم از کل فرایند خودشناسی، موقعیت‌شناسی، ایده‌پردازی، طراحی، نظرسنجی و مشاوره، اجرا و ارزیابی تدریسم ثبت کنم؟
- (۹) پس از ثبت این تجارب ارزنده، من حرفه‌ای خودم را چگونه ارزیابی می‌کنم؟ آیا در تدوین بیانیه من بعدی تغییری حاصل می‌شود؟ بیانیه من بعدی من چگونه خواهد بود؟ (ثبت تجارب و آغاز چرخه بعدی کنش‌پژوهی)

تقویم آموزشی کارورزی ۳ در شرایط شیوع بیماری ویروس کرونا

دانشجومعلم‌ان طبق برنامه کارورزی، حداقل هفته ای یک روز در موقعیت آموزشی (واقعی یا مجازی یا ترکیبی) حضور می‌یابند و هفته ای حداقل ۲ ساعت به صورت مجازی با استاد راهنما در تعامل خواهند بود.

هفته اول:

جلسه توجیهی مجازی در سامانه **LMS**: تبیین برنامه کارورزی ۳ به صورت کلی و تعیین موقعیت کارورزی در شرایط اضطرار شامل: واقعی، مجازی، دیداری شنیداری (مدرسه تلویزیونی ایران) و اطلاع از وضعیت چگونگی معرفی دانشجو معلم به مدرسه

هفته دوم:

کارگاه کنش پژوهی ۱ در سامانه **LMS** و تدوین بیانیه من: با استفاده از کتاب کارورزی ۱ و ۳ و فرم‌های ضمیمه و سرفصل، فعالیت‌های کارگاهی در موضوع فوق اجرا شود و به عنوان تکلیف عملکردی کلیه دانشجویان بیانیه من خود را برای استاد ارسال نمایند. پیگیری وضعیت تعیین مدرسه دانشجومعلم‌ان و معرفی معلم راهنما و ارائه رهنمودهای اجرایی توسط استاد راهنما.

هفته سوم:

- حضور دانشجومعلم‌ان در موقعیت‌های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی برای تنظیم گزارش اولیه،
- برگزاری کارگاه در سامانه **LMS** و کنش پژوهی ۲ تحلیل موقعیت: با استفاده از کتاب کارورزی ۱ و ۳ و فرم‌های ضمیمه و سرفصل، فعالیت‌های کارگاهی در موضوع فوق طراحی و اجرا شود. پیشنهاد می‌شود از آنجا که ممکن است تعدادی از دانشجومعلم‌ان امکان حضور در موقعیت واقعی و تحلیل آن موقعیت را نداشته باشند؛ اساتید محترم با به اشتراک گذاشتن کلیپ‌ها و گزارشات کارورزی ۳ دانشجومعلم‌ان قبلی فعالیت‌هایی برای تحلیل موقعیت‌های به اشتراک گذاشته، طراحی نمایند.

هفته چهارم:

- حضور دانشجومعلم‌ان در موقعیت‌های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی برای تنظیم گزارش موقعیت‌شناسی
- کارگاه (۲ الی ۳ ساعت) در فضای سامانه **LMS** و کنش پژوهی ۳ ایده پردازی.

هفته پنجم:

- حضور دانشجومعلم‌ان در موقعیت‌های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی برای موقعیت شناسی/مساله یابی.
- وبینار در سامانه LMS و کنش پژوهی ۴ طراحی یادگیری ساخت گرایی و تدوین طرح درس ۵ گام برای یکی از دروس.

هفته ششم:

- حضور دانشجومعلم‌ان در موقعیت‌های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی برای تکمیل گزارش مساله یابی/ایده پردازی برای تدریس و رزرو زمان تدریس.
- جلسه توجیهی تبادل نظر بین دانشجومعلم‌ان و استاد راهنما در مورد مشکلات تدوین طرح درس و انتخاب زمان تدریس در سامانه LMS و آمادگی دانشجویان برای شروع تدریس‌ها.

هفته هفتم:

- حضور دانشجومعلم‌ان در موقعیت‌های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی برای اجرای طرح اول کنش پژوهی و جلسه توجیهی در سامانه LMS و گفتگو در مورد تدریس‌های انجام شده و مشکلات آن.

هفته هشتم:

- وبینار آموزشی و پرسش و پاسخ با موضوع تبیین مؤلفه‌های تدریس در فضای مجازی.
- حضور دانشجومعلم‌ان در موقعیت‌های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی.

هفته نهم:

- جلسه توجیهی در سامانه LMS و ارزیابی طرح‌ها و تدریس‌های انجام شده و دعوت دانشجویان به ثبت تجارب و تدوین بیانیه من دوم و تدوین طرح کنش پژوهی ۲ و آمادگی برای تدریس بعدی.
- حضور دانشجومعلم‌ان در موقعیت‌های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی برای اجرای طرح‌های بعدی کنش پژوهی.

هفته دهم تا چهاردهم:

- حضور دانشجومعلمان در موقعیت های آموزشی تعیین شده در محیط واقعی یا مجازی و یا شبکه تلویزیون ملی برای اجرای طرح های بعدی کنش پژوهی.
- جلسات توجیهی در سامانه LMS برای رفع اشکال طرح ها و تدریس های انجام شده، نحوه تدوین گزارش پایانی کنش پژوهی، تعیین زمان بندی ارسال گزارشات و اصلاح آنها.

هفته پانزدهم :

وبینار در سامانه LMS به منظور ارائه دیداری شنیداری گزارش کنش پژوهی توسط هر یک از دانشجومعلمان (تعدادی از دانشجومعلمان در جلسه پانزدهم و مابقی در جلسه شانزدهم ارائه بدهند).

هفته شانزدهم:

وبینار در سامانه LMS به منظور ارائه دیداری شنیداری گزارش کنش پژوهی توسط هر یک از دانشجومعلمان .

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه یا فضای شبکه شاد و مشاهده تأملی برنامه مدرسه تلویزیونی ایران مطابق رشته معلمی دانشجومعلم : ۲۰ امتیاز.

(شواهد حضور به صورت گزارشات مکتوب و فایل های دیداری در طول دوره کارورزی ۳ ارسال گردد).

- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۳۰ امتیاز.

(نمره گزارشات به ترتیب به سه مؤلفه کیفیت محتوا و ویژگی های ظاهری و ارسال متناسب با زمان بندی تعلق می گیرد، در کارورزی ۳ چون تدوین بیانیه من و موقعیت شناسی مقدم و بر ایده پردازی هستند و این که حتما باید استاد طراح درس را تایید کند سپس اجرا محقق شود و ... بنا براین زمان بندی از امتیاز قابل توجهی برخوردار است).

- گزارش کنش پژوهی فردی: ۳۰ امتیاز.

تدوین گزارش پایانی طبق معیارهای معرفی شده در سرفصل و تعیین شده توسط استاد باید تهیه شود و قبل از هفته پانزدهم برای استاد ارسال گردد تا پس از رفع نکات اصلاحی در جلسات ۱۵ و ۱۶ ارائه گردد.

- دفاع در جلسه پایانی: ۲۰ امتیاز.

با توجه به اینکه استاد و سایر دانشجومعلمان حاضر در گروه، در جلسات دفاع، نقدهایی به گزارش دانشجومعلم وارد می کنند بنابراین این ۲۰ امتیاز زمانی به طور کامل به دانشجو تعلق می گیرد که یا دفاع علمی و منطقی

از کارش در مقابل نقدها داشته باشد و یا اصلاحات پیشنهادی را اعمال کند و گزارش تکمیلی و اصلاح شده را مجدداً برای استاد ارسال کند تا تمام نمره دفاع را کسب نماید.

حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۳، کسب حداقل ۷۰ درصد امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

فرم های پیوست:

(۱) فرم مشاهده تاملی کارورزی ۱

(۲) فرم کنش پژوهی حرفه ای/ کارورزی ۳

هوالمعلیم

پیوست ۱: فرم مشاهده تاملی / کارورزی

نام و نام خانوادگی: پردیس / مرکز: موقعیت کارورزی ۳: واقعی ☐ مجازی ☐ تلویزیونی ☐
موضوع:

• لطفاً روی موقعیت ارائه شده کاملاً دقت و تأمل داشته باشید.

• این موقعیت را همان طور که بوده (بدون تحلیل و برداشت) برای فرد دیگری در قالب چند جمله روایت کنید.

..... ✓
..... ✓
..... ✓

- شما نسبت به این موقعیت چه حسی دارید؟ با توجه به تجارب قبلی در مورد این موقعیت چه می توانید بگویید در چند گزاره بنویسید.

..... ✓
..... ✓

- آیا غیر از برداشتی که داشتید می توان برداشت های متفاوت دیگری داشت .

..... ✓
..... ✓

- اگر شما قدرت و مسئولیت کنترل این موقعیت را داشتید، چه باید و نبایدی برای این موقعیت اعلام می نمودید.

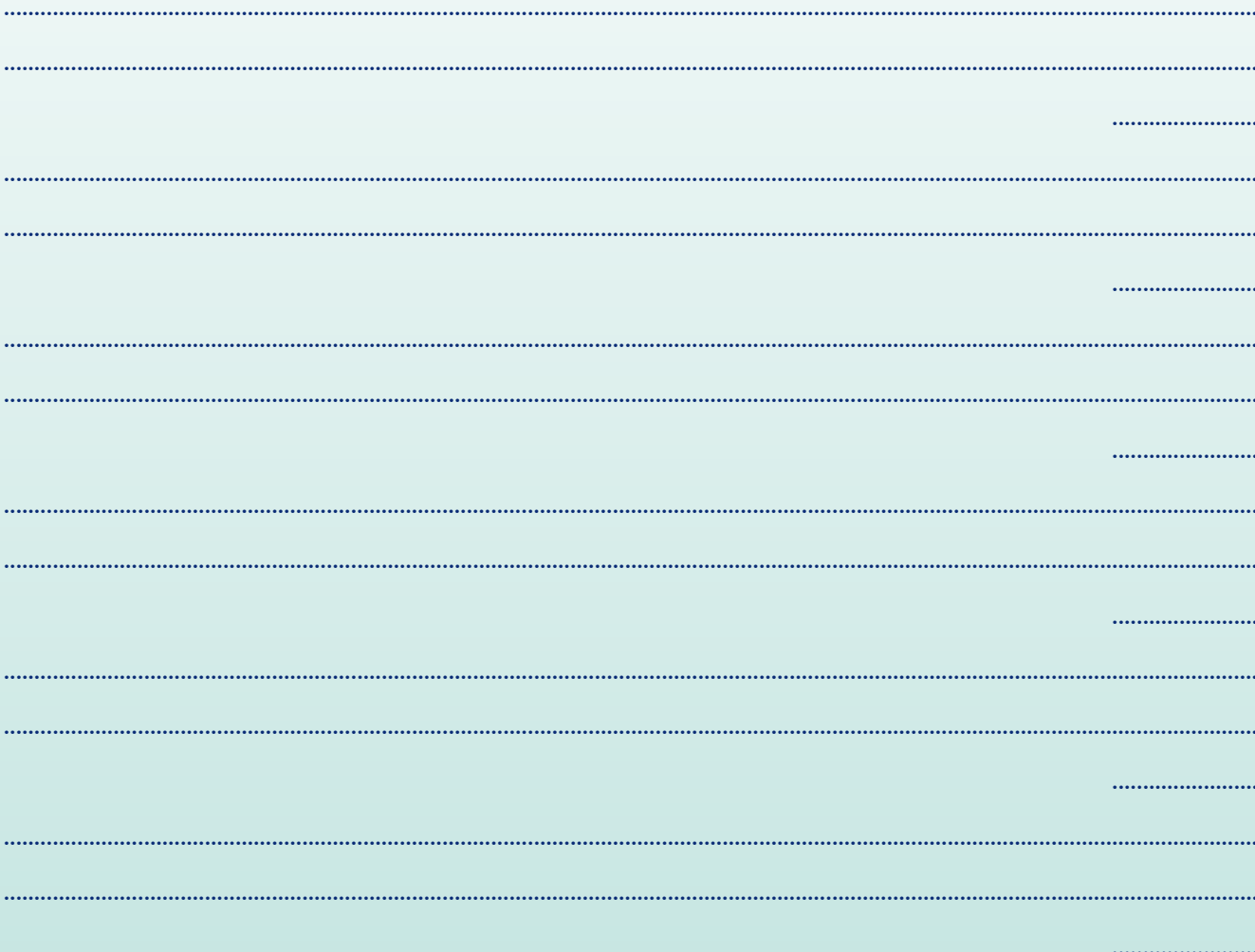
..... ✓

هوالعلیم

پیوست ۲: فرم کنش پژوهی حرفه ای / کارورزی ۳

نام و نام خانوادگی: پردیس / مرکز: موقعیت کارورزی ۳: واقعی ☐ مجازی ☐ تلویزیونی ☐

۱-بیانیه من: (توانمندی ها و ظرفیت های معلمی من، ویژگی های اخلاقی و مهارت های مرتبط با معلمی من، توانایی های من در تدریس غیر حضوری و برخط در فضای مجازی و)

- موقعیت فیزیکی و ظرفیت های فضای مجازی مورد استفاده:

- موقعیت عاطفی (زبان بدن، گفتگوها و لحن و رفتار معلم و شاگرد در موقعیت واقعی / بررسی گفتگوها، تصاویر، فیلم ها و مصاحبه مجازی با معلم و دانش آموز برای آگاهی از شرایط عاطفی):

- فرآیند یاددهی معلم و دانش آموز (بررسی مهارت های معلمی به کار گرفته از سوی معلم راهنما و ارزیابی توجه به مؤلفه های آموزش مجازی):

- شناسایی ظرفیت ها و توانمندی های دانش آموزان با توجه به امکانات و محدودیت های فضای مجازی:

۴- ایده پردازی: (ایده ها و چشم انداز معلمی من، بهترین روش ها، راهبردها ی نوین یاددهی و یادگیری)
دوست دارم چگونه معلمی باشم؟ در شرایط آموزش غیر حضوری و مجازی چگونه می توان آموزشی اثر بخش ارائه نمود؟ و ...) به همراه مستندات علمی

۶- **طراحی** (تدوین طرح درس بر مبنای رویکرد ساختن گرایی).

الف- تحلیل محتوای آموزشی

انتخاب یک درس از یکی از کتاب های مورد تدریس.

یک- بررسی محتوا و منابع آموزشی

* بررسی کامل متن درس / * بررسی کتاب راهنمای معلم / * بررسی منابع کمکی (کتاب، اسلایدها، فیلم، و...)

دو- استخراج مفاهیم و مهارت ها:

*** مفاهیم:** تعاریف، اصول، تاریخچه، نظریه ها و ...

*** مهارت ها:**

- مهارت های عمومی مانند مشاهده، تشخیص، طبقه بندی و...
- مهارت های اختصاصی هر درس به طور مثال در درس شیمی: فرمول نویسی، آزمایش کردن و
- مهارت های زندگی با تاکید بر ساحت های شش گانه و طرح درس ملی.

سه- تعیین پیامدهای یادگیری: هدف ناظر بر محتوای آموزشی است و پیامد ناظر بر رفتار و عملکرد دانش آموز و تاثیر عینی و سریع فرآیند آموزش بر رفتار دانش آموز است. پیامدهای یادگیری در واقع تغییرات عملی و رفتاری قابل مشاهده و سنجش دانش آموز هستند که پس از یادگیری موضوع مورد نظر در او محقق می شود. به عنوان مثال: دانش آموز پس از یادگیری درس صبر و انواع و آثار آن، موقع صحبت همکلاسی هایش منتظر می شود و سپس سخن می گوید یا پس از آموزش این درس، دانش آموز در خرید از بوفه مدرسه صبر می کند تا نوبتش شود و ...

چهار- تعیین ملاک های سطوح عملکرد

- سطح یک
- سطح دو
- سطح سه

ب- طراحی فرصت های یادگیری

انتخاب یکی از درس های همان بخش منتخب و تدوین طرح درس بر مبنای الگوی ساختن گرایی یا همان ۵ گام

یک- برقراری ارتباط (فراهم کردن موقعیتی چالش برانگیز در زمینه موضوع درس و یا برقراری ارتباط جدی بین موضوع درس و فراگیران و یا درگیر شدن ذهن دانش آموزان با موضوع درس).

دو- به تجربه گذاشتن (تامل در تجربه های قبلی و استخراج تجارب مشابه).

سه- به کار بستن (طراحی یک موقعیت برای دانش آموزان تا اعضای هر گروه) با اطلاعات دو مرحله قبل برای رفع یک مشکل، حل یک مساله، دادن یک ایده و ... اقدام کنند.

چهار- به اشتراک گذاشتن (در اختیار گذاشتن منابع اطلاعاتی، تکمیل فعالیت گروهی و ارائه نتایج کارهای هر گروه، استفاده از کتاب تکمیل مشارکت اطلاعاتی معلم و ...).

پنج- انتقال به موقعیت جدید (فراهم کردن شرایط و یا طرح سوالی که دانش آموز اطلاعات به دست آمده در این فرایند یادگیری در موقعیت دیگری به کار ببرد).

ج- سنجش آموخته ها

یک- راهبردها و فعالیت های مربوط به سنجش در طول فرایند یادگیری.

دو- راهبردهای سنجش در پایان واحد یادگیری.

سه- تعیین تکالیف عملکردی تکالیفی حقیقی مستمر و کاربردی و قابل اندازه گیری.

۵- تامل و بازاندیشی (قبل از عمل) در طرح درس تنظیم شده:

- بازبینی شخصی:
- مشاوره با استاد راهنما:
- مشاوره با معلم راهنما:
- مشاوره با اساتید روش تدریس:

۶- گزارش اجرا و نتیجه تامل حین اجرا (در قالب گزارش روایی):

۷- تحلیل بازخوردهای دانش آموزان. معلم راهنما و استاد راهنما و تفسیر آن ها(در قالب گزارش روایی و استفاده از کد گذاری):

۸- ثبت و واکاوی تجارب (تامل بعد از عمل):

۹- کسب تجربه و اصلاح بیانیه من و آغاز چرخه بعدی کنش پژوهی:

ولله الحمد

مدیریت امور مدارس وابسته و کارورزی

کارگروه تدوین راهکارهای اجرای کارورزی در شرایط شیوع بیماری کرونا

مهر ماه ۱۳۹۹